

Négy külföldi együttes a táncfesztiválon

A szakszervezeti együttesek augusztus 1-én kezdődő III. népi táncfesztiváljának előkészületeiről a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának székházában dr. Nagy Lászlóné, az SZMT munkatársa tájékoztatót tartott. Mint elmondotta, a fesztivált az idén is a népek barátsága gondolatának jegyében rendezik meg és ennek megfelelően a hat hazai együttes, a Vadrózsák, a Vasas Központi Művészegyüttes, a Bartók Béla táncegyüttes, a Somogyi táncegyüttes, a diósgyőri Vasas táncsoprot és az EDOSSZ a Szegedi együttes mellett négy külföldi táncsoprot lép az újszegedi szabadtéri színpad közönsége elé: az NDK-ból a hajeswerdai házigyárpító kombinát táncsoprotja, Romániából a savi-nesti műanyaggyár együttese, Jugoszláviából az újvidéki Svetozár Markovics kultúregyesület táncsoprotja, a Szovjetunióból pedig az Udmurti autonóm terület izsevszki gépgyárának együttese.

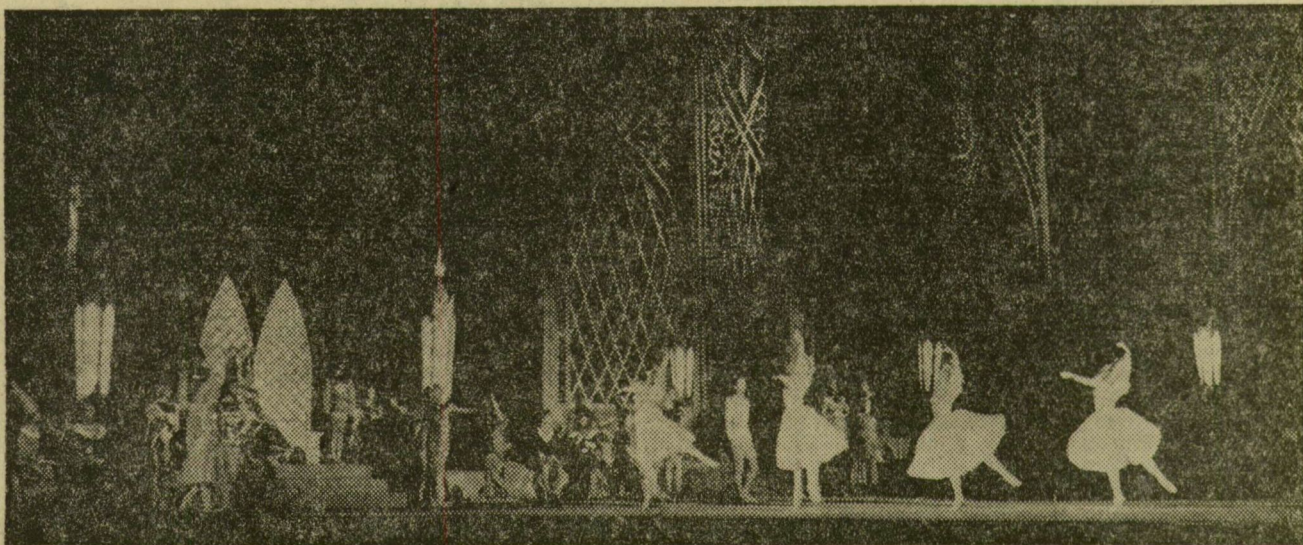
A külföldi táncsoprotok általában 40 taguk és velük együtt összesen 450 táncos sorakozik majd fel díszes népviseletben augusztus 1-én, csütörtökön délután 6 órakor a városi tanácsháza előtt a fesztivál nyitóünnepségére. Itt Papp Gyula, a városi tanács vb-elnöke helyettese köszönti a magyar és külföldi táncosokat. Az együttesek innen az újszegedi szabadtéri színpadhoz vonulnak, ahol este 8 órai kezdettel a magyar csoportok mutatják be leg-

jobb, legsikeresebb műsorikat. Pénteken, a fesztivál másnapján a négy külföldi együttes lép színpadra. Augusztus 3-án szombaton délután 3 órakor a Szegedi Nemzeti Színházban kerül sor a fesztivál hagyományos szakmai bemutatójára, mely ezúttal nyilvános lesz, tehát az előadásra a nagyközönség is válthat jegyeket. A műsorban a magyar együttesek új törekvéseiből, kísérleteikből adnak ízelítőt. A látványos záróünnepséget ugyanaznap éjjel, a János vitéz Dóm előtti premijerje után rendezik meg a Széchenyi téren. Az ez alkalomra is népviseletbe öltözött táncosok lampionokkal vonulnak a tanácsháza elé, ahol tábornok mellett szerénnyel és táncbemutatóval búcsúznak a vendéglátó Szegedtől.

Külön érdekessége lesz a záróünnepségnek, hogy az idén augusztus 1-3. között megrendezésre kerülő I. országos néprajzi filmszemle eredményeit ott hirdetik majd ki és ott adják át a szemle díjait is a nyerteseknek.

A hazai együttesek másnap, vasárnap elutaznak Szegedről. A külföldiek azonban vidéki vendégszereléssel folytatják a programot. A német táncosok augusztus 4-én Szegváron, 5-én Csongrádon, a románok 4-én Derekegyházán, 7-én Gorzán, a jugoszlávok 4-én Hódmezővásárhelyen, 5-én Szentesen, a szovjetek 4-én Makón, 5-én pedig Szegeden, a KISZ vezetőképző táborban szerepelnek.

Szegedi Ünnepi Hetek

Somogyi Károlyné felvétele

Búcsúzik A hattyúk tava

A balett mesterei

Irena Strode
— Aleksandr Lemberg

Ma zárja kapuit a vásár

Odília Odiliának ad utasításokat. Szó sincs tudathasadásról! A hajdani Odília a mai Odília mozdulatait igazgatja: Irena Strode, a rigai balett egykori primabalerinája, Velta Vilciaának, a rigai balett mai csillagának mondja, honnan induljon, s lehetőleg — egy pihekönnnyű libbenéssor után — hova érjen.

Irena Strode, a rigai táncosok balettmesternője, s A hattyúk tava előadás egyik rendezője valamikor maga is Fehér Hattyú volt.

— De csak Fehér! A Fekete Hattyút más táncolta. Ez ugyan nagyon szokatlan megoldás volt, de mi így csináltuk. Két Hattyú — két egyéniség...

— A Fehér Hattyúból aztán hattyútársának felrepentője lett; magyarul: balettmester.

— Mégpedig egy sokat utazó balettmester, mert jónéhány balettszínházat volt szerencsém már meglátogatni az emült évek alatt.

— Magyar balettszínházat is?

— Igen! Jártam már Budapestén, láttam az Operaház több előadását. Nagyszerű produkciók gyönyörködtettek!

— Ki tetszett a legeslegjobban?

— Kun Zsuzsa! Páratlan tehetség. Minden adottsága megvan hozzá, hogy tényleg a világ legjobbainak első sorába kerüljön.

— Rajta kívül?

— Láttam a pécsi balettet is, igaz, hogy „nálunk”, Moszkvában. Nagyon érdekes, amit csinálnak! Eck Imre egy igazán különös koreográfus-tehetség. Érdeklődéssel várom, merre visz az együttes útja...

— És a rigai együttesé?

— Mi klasszikus balettet táncolunk! Ebben a táncműfajban szeretnénk — erőnktől, tehetségünktől függően — még előbbre jutni...

*

Akárcsak odahaza, a rigai színházban, már a szegedi Dóm tér színpadán, nézőterén, föld alatti öltözőlabirintusában is otthonosan mozog. Tudja, hol futathat fel leggyorsabban a díszletek mögött fellépésükre várakozó táncosaihoz, tudja, hol kell megforgatni a kapcsolót, ha valami utasítást akar adni. Mindent ismer, mindent tud, mindenről tájékozott. Színházi ember...

— Mióta is?

— Táncosként kezdtem még 1938-ban — mondja a rigaiak főbalettmestere, Aleksandr Lemberg. — Persze Rigában léptem először színpadra, szülővárosomban, ahol a balettiskolát is végeztem. Aztán két évig Párizs volt az otthonom; a francia főváros egyik balett-társulatának szólistája voltam. Az együttes sokat utazott, én is utaztam velük; két „párizsi” évem alatt felléptem Európa sok nagyvárosának sok színházában.

— Aztán mégiscsak hazapártolt...

— Visszahúzott a szívem! Szólista lettem a rigai színházban, s örömmel mondhato, hogy végigtáncoltam a klasszikus balettek majd minden férfi-főszerepét.

— Közben tanított is...

— Igen, színházunk balettiskolájának növendékeivel foglalkoztam. Előbb csak mint tanár, később pedig mint igazgató. Négy évig voltam direktor!

— Most pedig főbalettmesterként érkezett Szegedre.

— Néhány éve ért az a megtiszteltetés, hogy a rigai opera- és balettszínház főbalettmesterévé neveztek ki. Nem könnyű munka egy ilyen nagy együttest irányítani.

— Közben azért jut idő ténctervezésre is.

— Igen! Az én koreográfiammal játszunk például a Peer Gynt balettváltozatát, Grieg zenéjére természetesen... Két éve volt a Peer premierje, azóta állandóan műsoron van. Remélem, ki-plakátozhatjuk továbbra is...

A. L.

Hét nyár — három felismerés

Beszélgetés Kertész Gyulával

Színhely: az Apáthy kollégium társalgója. Időpont: reggel 9 óra, ami első benyomásra nem feltétlen a hajnalpirkadás érzetét kelti, de hát Kertész Gyulának, aki a János vitéz statisztagárdájával jóval éjjel utánig próbált, ez valóban korareggel. Tíz éve ismerjük a Dóm környékéről. Mosolygó, örökvidám megjelenése szinte elválaszthatatlan attól a színpadtól, ahol ki tudja hányfajta minőségben dolgozott már a játékok sikeréért.

A tér mindenese

Szegedi fiatalember, 1959-ben a szegedi színház rendezőjeként került a fesztivál stábjához — édesanyja itt él a városban —, s bár jelenleg a debreceni színház operarendezője, nyaranta mindig hazalátogat. S ha már itt van, akkor „szabadtérizik”.

— Fárasztó debreceni évad után ért a jóleső megtiszteltetés, hogy a János vitéz rendezését rámbízták. Ott Hunyadi Lászlót, Tannhäuser-t bemutatóként, Faustot és az Alarcosbált felújításban állítottam színpadra, de én rendeztem Dobos Attilának musicalját, az Isten veled édes Piroskám!-at, amit mi mutattunk be először, aztán a szegedi közönség is láthatta. Munkám Debrecenhez köt, de a szegedi szabadtérít nagyon szeretem. Azóta, hogy a kezdeti lépéseknél babáskodtam, hogy a gimnazistákkal társadalmi munkában cipeltük ide a vasgerendákat, hogy a Tömörkény Gimnázium udvarán késő éjjelig próbáltunk, hogy voltam már statisztavezető, művészeti titkárs és Mikó András asszisztense. Akkoriban javasolták, kerítsek valami alárot, mert ahány ismerőssel utcán,

strandon, vendéglőben találkoztam, mind statisztáit akart valamelyik darabban.

A szempontok

— Hét nyarat dolgozott át a Dóm téren. Milyen tapasztalatokkal tarsolyában fogott hozzá első önálló rendezéséhez?

— A hét nyár három felismeréshez segített. Az egyik, hogy kilátástalan eljárás a területi helyszínrakozat készíteni a Dóm elé. Nem illik a milliőbe, helyesebb a ténnyel való azonosulásra törekedni. A másik, hogy tömegjelenetneknl ajánlatos színcsoprotokat elhelyezni, a egyes jelmezek, a színkeverék egyenletlen, zavaró hatású. Végül: merőben más a szabadtéri és a közház rendezési koncepciója. Visszaidező jelleggel itt nem lehet játszani, világításban, egyéb pirotechnikai megoldásokban, mozgásban, gesztusokban a monumentalitásokra kell figyelni.

Csatazaj a szőregi kövezeten

— Szempontjai miként realizálódnak a János vitéz színpadán?

— Nagy apparátussal, közel három és fél száz közreműködővel dolgozunk: kórusral, statisztákkal, balettel, szólistákkal. Alapvetőnek Kacsóh Pongrácz muzsikáját tekintjük: a darab cselekménye ugyanis sokat változat, változott is, ám a zene, bizonyos hangzásbeli és elkerülhetetlen stílári simftások után, lényegében megmaradt. Most a hozzátapadt elemeket akarjuk lehántani, amennyire lehetséges; így ki-marad például az első felvonás toborzója, valamint

egy „tündérorzági betét”. A teljes zenei anyagot lejátszszuk, s a hangosító berendezést fokozottabban vesszük igénybe: visszhangokat, magnetofonra vett, „bekevert” hangeffektusokat. Kukorica Jancsi belépőjét kolompzó, báránybegetés kíséri — állatok nélkül. Idén „nem szerződöttünk” négy-lábúakat, mert tapasztalataink szerint mindig nekik drukkol a közönség, s ez hiúsági kérdés. Erdekesség még, hogy a második felvonás csatazaját a szőregi rendőrség épülete előtti kövezeten, három ló vágatájára vettük fel. Egyik kollégámmal meg két karddal pokoli csinnadrattát csaptunk, s az egész hangzavart magnetofonon összekavartuk. A szegedi múzeum pincéjéből du-dákat, kanásztükköket keres-tünk elő, azok is jó szolgálatot tesznek majd.

Nikolényi István

Új Hattyú, új Herceg

Új főszereplőknek tapsolt a péntek esti Hattyúk tava előadás közönsége: bemutatkozott a Csajkovszkij-balett „ifjabbik” szereposztása, színre lépett Inara Abele és Vladimir Gelvan.

Kettősük nemcsak személyüket tekintve volt új, de meglepetéssel szolgált mint művészi produktum is. Míg Velta Vilcina és Harald Ritenberg a klasszikus balett hagyományaira építve táncolta el a két főszerepet, addig újabb premier szólistáinak mozdulataiba egy fiatalosabb — akár így is mondhatjuk: egy kamaszos — érzésvilág is belejátszott. Mintha Odília egy kicsit Júlia, a Herceg pedig az épphogy legény Rómeó is lett volna...

Ez a szívesen látott különbség tette igazán érdekessé fellépüket, ez a lényükből fakadó kamaszos baj volt az a szívesen fogadott „ráadás”, amely a közönséget megörvendeztette.

Nekiszabadított mozdulataik, kevésbé visszafogott lendületük egyben arról is meggyőzőtt, hogy egy ilyen fiatalosabb szellemben is teljes értékkel kel életre a jó emberöltőnyi idő óta táncolt balett, hogy megújulásra, felfrissülésre még mindig képes az 1895-ben készült koreográfia.

Nemcsak neve szerint új Hattyú szállt le tehát pénteken este a Dóm téri színpadra, s aki nyilat fogott rá, a Herceg, sem csak kiscsece volt az először látott, mesebeli vadásznak; igazi félfinék, kamaszként is tiszteltreméltó hősnek ismertük meg.

Akác László

VASÁRNAP,
1968. JÚLIUS 28.

DEL-MAGYARORSZAG 5